

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه زابل

مدیریت تحصیلات تکمیلی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

اثرات توسعه انسانی بر تاب آوری روستاها (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان هیرمند)

استاد راهنما:

دکتر محمودرضا میر لطفی

استاد مشاور:

دکتر ابوالفضل حیدری

پژوهشگر:

آتکه امام جمعه

خرداد ۱۴۰۱

چکیده

افزایش تاب آوری روستائیان یکی از راهکارهای اساسی در مواجهه با مخاطرات و بحران‌ها در محیط‌های روستایی است. در این راستا عوامل مختلفی بر افزایش سطح تاب آوری روستائیان اثر آفرینی می‌کنند که یکی از این عوامل توجه به شاخص‌های توسعه انسانی است. در واقع توسعه انسانی به عنوان یک عامل مهم، نقش بارزی بر افزایش تاب آوری روستائیان دارد و می‌توان با توجه به این عامل به روند توسعه روستاها جان تازه‌ای بخشید. بر این اساس، هدف این تحقیق بررسی تاثیر توسعه انسانی بر تاب آوری سکونتگاه‌های روستایی شهرستان هیرمند می‌باشد. روش اصلی تحقیق ترکیبی از روش‌های توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای، اسنادی و میدانی و استفاده از مصاحبه با روستائیان و پرسشنامه هست جامعه آماری تحقیق در سطح روستاها، کلیه روستاهای این شهرستان و در سطح خانوار، تمامی خانوارهای روستایی را تشکیل می‌دهند. حجم نمونه مورد مطالعه در سطح روستاها با استفاده از فرمول اصلاحی شارپ تعداد ۴۰ روستا و در سطح خانوار با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۲۳ نفر از روستائیان تعیین گردید. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها از نرم افزار SPSS، Excel و آزمون تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج مدل برازش رگرسیونی نشان دهنده تاثیر مثبت شاخص‌های توسعه انسانی بر ابعاد تاب آوری روستاهای مورد مطالعه به میزان ۰/۹۳۲ می‌باشد. همچنین نتایج مدل رگرسیونی نشان می‌دهد شاخص‌های توسعه انسانی به ترتیب در مولفه‌های اقتصادی و اجتماعی و کالبدی با مقدار (۰/۷۰۱، ۶۴۲ و ۰/۵۲۳ درصد) دارای بیشترین میزاتن تاثیر گذاری می‌باشند. همچنین نتایج نشان داد که مؤلفه آموزش با مقدار $T = 830/47$ و همچنین میانگین ۳/۳۰ درصد، مهمترین عامل توسعه انسانی مؤثر بر تاب آوری روستایی است و بیشترین اثر توسعه انسانی بر بعد اقتصادی تاب آوری روستاهای شهرستان هیرمند است.

کلیدواژه‌ها: توسعه انسانی، تاب آوری روستاها، سکونتگاه‌های روستایی، شهرستان هیرمند.

Abstract

Increasing the resilience of villagers is one of the basic solutions in facing risks and crises in rural environments. In this regard, various factors have an effect on increasing the level of resilience of villagers, and one of these factors is attention to human development indicators. In fact, human development, as an important factor, plays a significant role in increasing the resilience of villagers, and it is possible to give a new life to the development process of villages by considering this factor. Based on this, the aim of this research is to investigate the impact of human development on the resilience of rural settlements in Hirmand city. The main research method is a combination of descriptive-analytical methods based on library, documentary and field studies and the use of interviews with villagers and questionnaires. make. The size of the studied sample at the village level using Sharp's modified formula, the number of 40 villages and at the household level using the Cochran formula, the number of 323 villagers was determined. SPSS, Excel and regression analysis were used to analyze the data. The results of the regression fitting model show the positive impact of human development indicators on the dimensions of resilience of the studied villages to the extent of 0.932. Also, the results of the regression model show that the indicators of human development have the highest influence on the economic, social and physical components with the value (0.701, 642 and 0.523 percent), respectively. Also, the results showed that the education component with a T value of 47.830 and an average of 3.30% is the most important factor of human development affecting rural resilience and the greatest effect of human development is on the economic dimension of resilience of villages in Hirmand.

Keywords: Human Development, Rural Resilience, Rural Settlements, Hirmand.

University of Zabol
Graduate school
Faculty of Literature and human sciences

Department of Geography and urban planning

**The Thesis Submitted for the Degree of M.Sc
(in the field of Geography and urban planning Science)**

**The effects of human development on the resilience of
villages (case study: villages of Hirmand city)**

Supervisor:
Dr. M. Mirlotfi

Advisor:
Dr. A. Heydari

By:
Ateke emam Jome

June ,2022